

1 uždutis

ARKTIS

(12 taškų)

1. Įvardyk 5 valstybes, kurių teritorijas skalauja Arkties vandenynas.

(5 taškai)

- a) JAV
- b) Kanada
- c) Rusija
- d) Norvegija
- e) Danija (Grenlandija)

2. Kaip pasikeistų Pasaulinio vandenyno lygis, jei ištirptų visas Arkties vandenyno ledas? (1 taškas)
nepasikeis

Pateik argumentų atsakymui pagrįsti.

(2 taškai)

Arkties ledas didesniu ar mažesniu plotu visada dengia vandenyną, o pagal fizikos dėsnius vandenyje esantis ledas tirpdamas vandens lygio nekeičia.

3. Įvardyk 4 geografinius objektus Arkties vandenyne, susijusius su keliautojais ir atradėjais. (4 taškai)

Galimi atsakymai: Barenco jūra / Beringo sąsiauris / Dežniovo kyšulys / Laptevų jūra / Vrangelio sala / Boforto jūra / Amundseno įlanka / Nanseno dubuma ir kt. tinkantys (žr. atlaso žemėlapius)

Žemėlapyje pažymėtas neseniai nutiestas 1768 kilometrų ilgio naftotiekis.

1. Kokias dvi jūras jungia šis naftotiekis: **(2 taškai)**

Kaspijos ir Viduržemio

2. Įvardyk 3 valstybes, per kurias eina šis naftotiekis. **(3 taškai)**

Iš Azerbaidžano į Turkiją per Gruziją

3. Naftotiekis eina iš šalies (naftos eksportuotojos), kurios santykiai su viena iš kaimyninių šalių labai pašliję.

a) Įvardyk šią gretimą valstybę: **(1 taškas)**

Armėnija

b) Dėl ko šių valstybių santykiai tokie prasti? **(2 taškai)**

dėl Kalnų Karabacho srities, kurioje dauguma gyventojų yra armėnai ir kuri paskelbė nepriklausomybę nuo Azerbaidžano

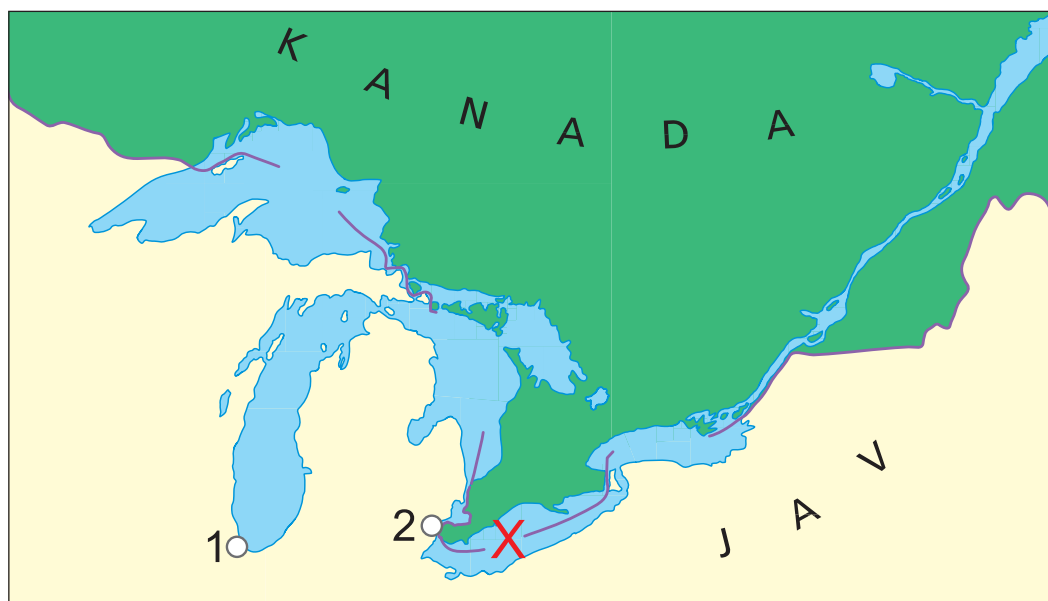
Ši monarchija turi sausumos sieną su kitom 5 monarchijom. Apie kaimyninių šalių monarchus žinoma:

1. Įvardyk šalį, apie kurios kaimynus pateikta informacija lentelėje. (1 taškas)

Saudo Arabija

2. Į lentelę atitinkamose vietose įrašyk 5 kaimyninių monarchijų pavadinimus. (5 taškai)

Monarchijos bruožas	Šalies pavadinimas
Į šios šalies teritoriją patenka dalis Negyvosios jūros	Jordanija
Monarchų yra 7	Jungtiniai Arabų Emyratai
Sostinėje yra garsi „El Džazira“ televizijos kompanija	Kataras
Šios šalies eksklavas yra prie Ormuzo sąsiaurio	Omanas
Maždaug prieš 20 metų ši šalis trumpai buvo okupuota kaimyninės valstybės	Kuveitas

1. Kuris šių ežerų yra didžiausias? Aukštutinis (1 taškas)
2. Kuris šių ežerų yra mažiausias? Ontarijas (1 taškas)
3. Kuris šių ežerų yra labiausiai užterštas? Eris Ženklu X pažymėkite jį kartoschemoje. (2 taškai)
4. Kuri upė jungia šiuos ežerus su Atlanto vandenynu? Šv. Lauryno (1 taškas)
5. Kaip vadinami skaičiais 1–2 pažymėti didžiausi šio ežeryno miestai? (2 taškai)

1 – Čikaga; 2 – Detroitas

6. Kuris miestų prie šio ežeryno yra JAV automobilių gamybos sostinė? (1 taškas)

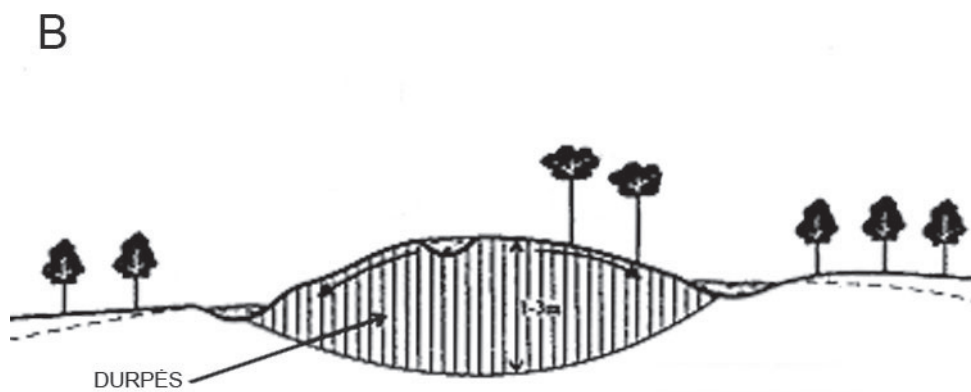
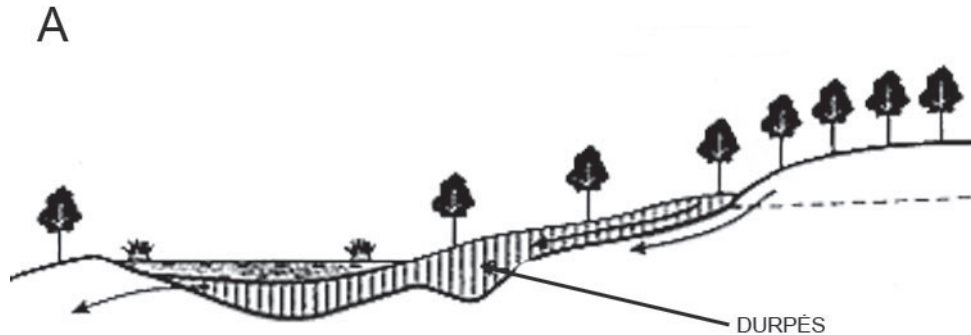
Detroitas

1. Kokie pelkių tipai pavaizduoti A ir B paveikslėliuose?

(2 taškai)

A žemapelkė

B aukštapelkė

2. Kokie yra šių pelkių mitybos šaltiniai?

(2 taškai)

A krituliai ir gruntinis vanduo

B krituliai

Pastaba: jeigu A pelkei nurodomas tik gruntinis vanduo arba tik krituliai, vertinama 0,5 taško.

3. Kam naudojamos šių pelkių durpės?

(2 taškai)

A laukams tręšti, t. y. nederlingiems dirvožemiams gerinti

B kurui arba gyvulių kraikui

Pastaba: kiekvienam pelkės tipui pakanka vieno teisingo pavyzdžio.

1 uždutis

Vietinis laikas

(5 taškai)

Vakariausio Afrikos kyšulio – Žaliojo – geografinė ilguma apytiksliai yra 17° v. ilg., o labiausiai į rytus nutolusio kyšulio – Hafuno – maždaug 51° r. ilg.

a) Apskaičiuok šių dviejų kyšulių ilgumos skirtumą laipsniais 68° (1 taškas)

b) Kiek skiriasi vietinis (t. y. astronominis, arba saulės) laikas tarp vakariausio ir ryčiausio Afrikos kyšulių (valandų ir minučių tikslumu). (2 taškai)

Žinant, kad kas 15° laikas skiriasi 1 valanda, tad 68 padalijus iš 15, gausime 4 val. 32 min.

Galimas ir kitas paskaičiavimas, kai 1° ilgumos – sudaro 4 min. Laiko skirtumą,

t. y. $(68^\circ \times 4)/60 \text{ min.} = 4 \text{ val. } 32 \text{ min.}$

Pastaba: jeigu mokinys teisingai nurodė tik bendrą minučių skaičių, tokiu atveju vertinama vienu tašku.

c) Kuriose šalyse yra šie kyšuliai:

Žaliasis – Senegalas (1 taškas)

Hafuno – Somalis (1 taškas)

2 uždutis

Mastelis ir žemėlapis

(7 taškai)

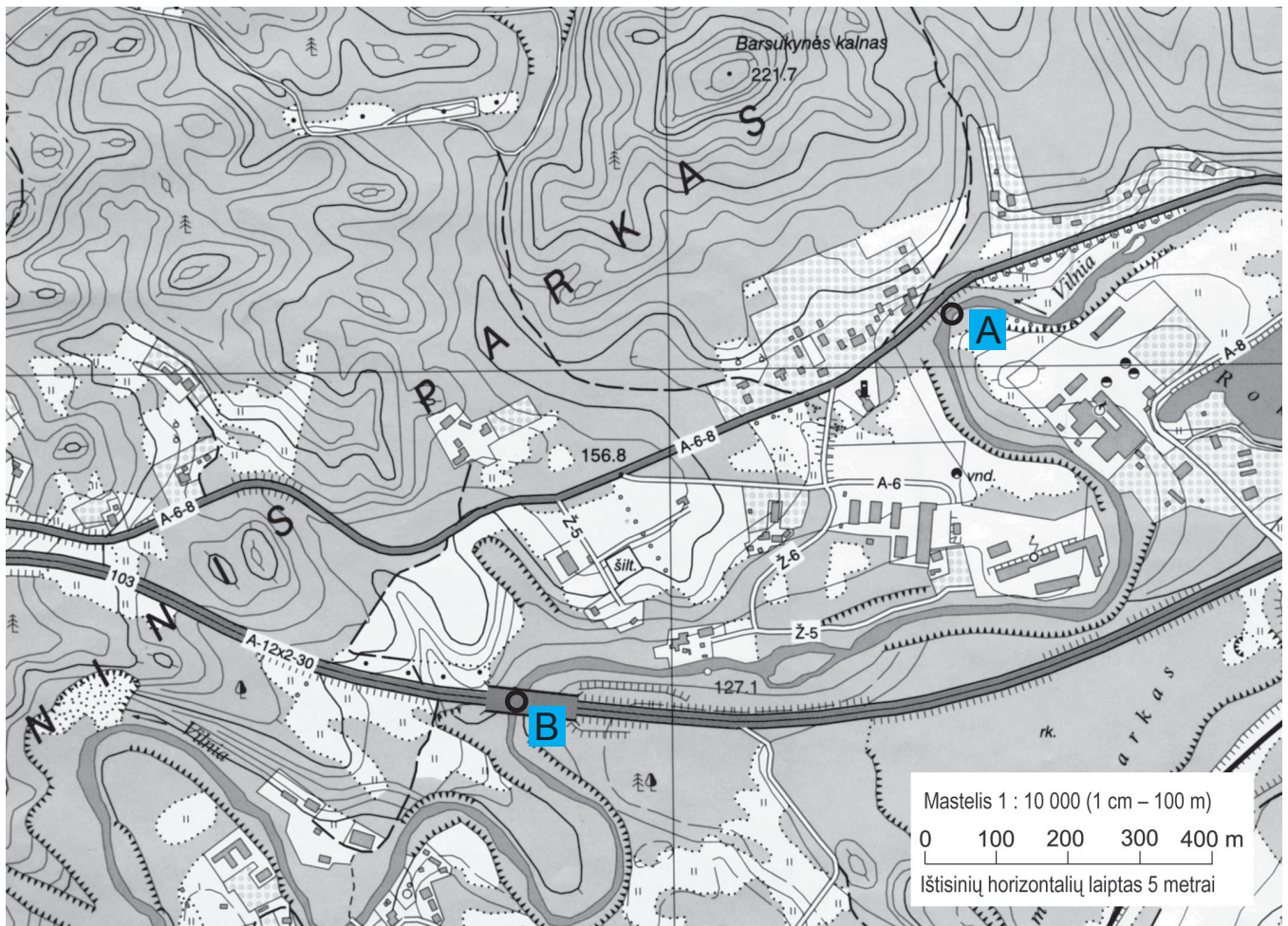
a) Tuščiose lentelės vietose įrašyk mastelių reikšmes. (3 taškai)

Skaitmeninis	Vardinis
M 1 : 20 000 000	1 cm = 200 km
M 1 : 4000	1 cm = 40 m
M 1 : 50 000	1 cm = 500 m

b) Topografiniame žemėlapyje nustatyk Barsukynės kalno santykinę aukštį nuo Vilnios upės. 94,6 m (1 taškas)

c) Topografiniame žemėlapyje išmatuok atstumą nuo Barsukynės kalno iki Vilnios upės (taškas A). 450 m (1 taškas)

Pastaba: galima paklaida ± 10 metrų

d) Topografiniame žemėlapyje išmatuok azimutą:

nuo tilto (taškas B) taško A kryptimi 48°

(1 taškas)

nuo taško A link Barsukynės kalno viršūnės 318°

(1 taškas)

Pastaba: galima paklaida $\pm 5^\circ$

3 užduotis

DEMOGRAFIJA

(8 taškai)

a) Koks matavimo vienetas naudojamas gimstamumui išreikšti? Įrašyk pavadinimą.

(2 taškai)

Gimusiųjų vaikų skaičius 1000 šalies gyventojų per metus

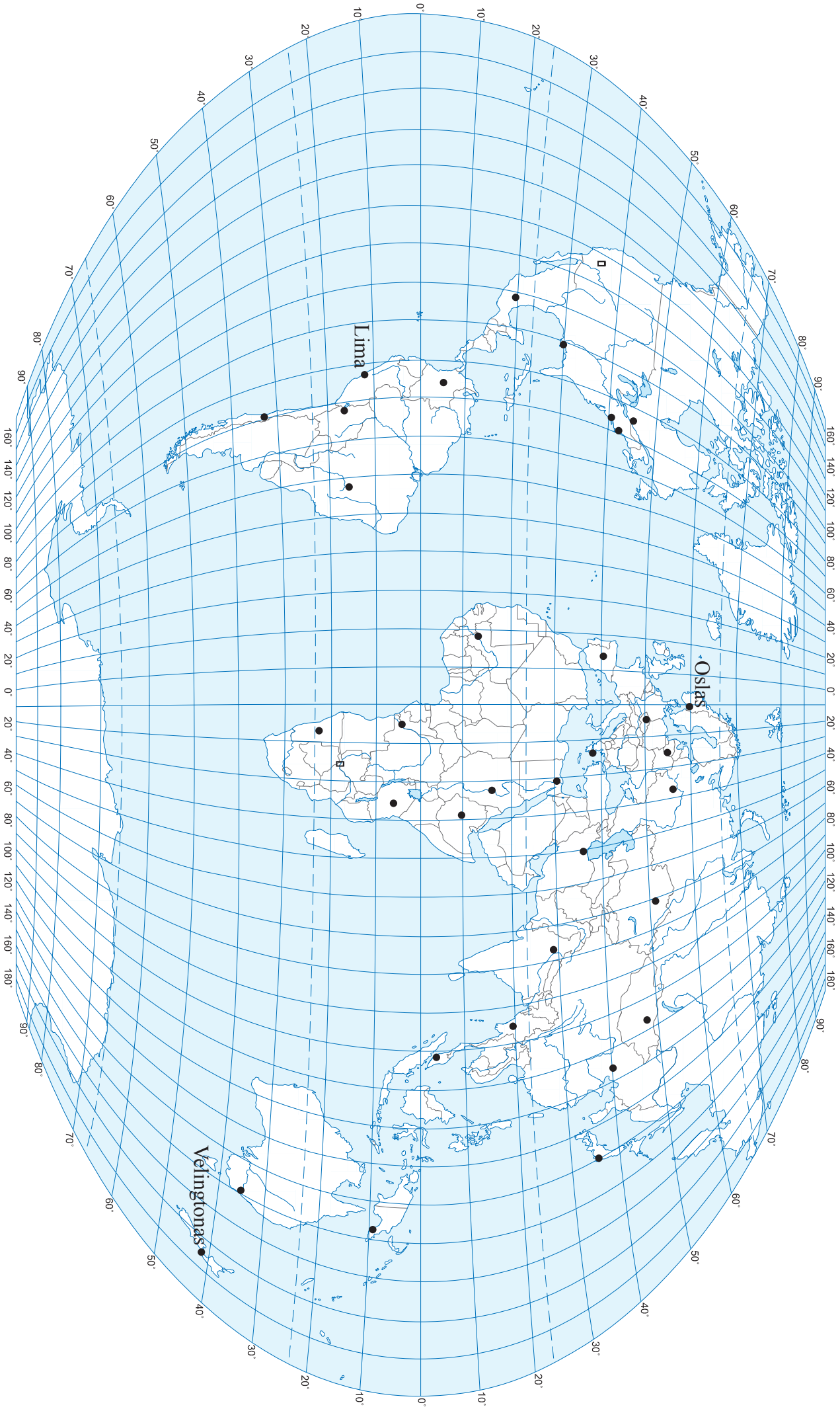
Pastaba: jeigu mokinys nurodė, kad šis rodiklis apskaičiuojamas 1000 gyventojų, tačiau nenurodė per kokį laikotarpį – vertinama tik vienu tašku.

b) Apskaičiuok ir reikiamose vietose įrašyk trūkstamus duomenis.

(2 taškai)

Valstybė	Gimstamumas	Mirtingumas	Prieaugis
Lietuva	9	11	-2
Švedija	10	10	0
Brazilija	18	6	12
Uganda	48	12	36

Pastaba: kiekvienas teisingas atsakymas vertinamas 0,5 taško.

Lentelėje įrašyk skaičiais kontūriniame žemėlapyje (2 psl.) pažymėtus objektus.

Jūros ir įlankos	Salynai, salos
1. Rytų Kinijos jūra	11. Špicbergenas
2. Tasmano jūra	12. Azorai
3. Adeno įlanka	13. Galapagai
4. Sargasų jūra	14. Šri Lanka
5. Gvinėjos įlanka	15. Havajai
Upės	Pusiasaliai
6. Parana	16. Labradoras
7. Nigeris	17. Pirėnų
8. Obė	18. Kamčatka
9. Hvanghė	19. Jukatanas
10. Jukonas	20. Jorko kyšulio

1. Kurios pramonės šakos įmonės statomos arčiau vandens telkinių?
 - a) chemijos pramonės
 - b) **popieriaus pramonės**
 - c) tekstilės pramonės
 - d) automobilių pramonės
2. Koks procesas suformavo toki paviršių?
 - a) vėjo erozija
 - b) žmogaus veikla
 - c) ledynų veikla
 - d) **vandens erozija**
3. Tai antrasis pagal gylį Afrikos ežeras. Kaip jis vadinamas?
 - a) Čado
 - b) Tanganikos
 - c) Viktorijos
 - d) **Malavio**
4. Kokios kultūros plantacija matoma nuotraukoje?
 - a) kavos
 - b) arbatos
 - c) **tabako**
 - d) kakavos
5. Kas vaizduojama žemėlapyje?
 - a) **žmonių socialinės raidos indeksas**
 - b) urbanizacijos lygis
 - c) nedarbo lygis
 - d) raštingumas
6. Per kurią upę nutiestas ilgiausias Lietuvoje Lyduvėnų geležinkelio tiltas?
 - a) Nevėžį
 - b) Šventąją
 - c) Miniją
 - d) **Dubysą**
7. Koks pusiasalis matomas nuotraukoje?
 - a) Arabijos
 - b) Indostano
 - c) **Sinajaus**
 - d) Indokinijos
8. Koks krioklys matomas nuotraukoje?
 - a) Niagaros
 - b) Viktorijos
 - c) Gavarni
 - d) **Anchelio**
9. Kurioje šalyje švedų kalba yra antroji valstybinė?
 - a) **Suomijoje**
 - b) Danijoje
 - c) Norvegijoje
 - d) Estijoje
10. Kurioje valstybėje dauguma gyventojų – persai?
 - a) **Iranas**
 - b) Sirija
 - c) Afganistanas
 - d) Irakas
11. Kaip vadinama tokio tipo dykuma?
 - a) seriras
 - b) ergas
 - c) **hamada**
 - d) solončakas
12. Kur yra nuotraukoje pavaizduotas ilgiausias (35,7 km) jūrinis tiltas?
 - a) **Kinijoje**
 - b) Kanadoje
 - c) JAV
 - d) Didžiojoje Britanijoje
13. Kiek narių sudaro Europos komisiją?
 - a) 12
 - b) 15
 - c) **27**
 - d) 45
14. Ilgiausia pasaulyje drėkinamoji arterija (irigacinis kanalas) yra 1375 km ilgio. Tai:
 - a) San Luiso kanalas (JAV, Kalifornija)
 - b) Didysis Kinijos kanalas (Kinija)
 - c) **Karakumų kanalas (Turkmėnija)**
 - d) Volgos-Baltijos kanalas (Rusija)
15. Koks žymiausias pasaulio okeanografas pavaizduotas nuotraukoje?
 - a) **Žakas Ivas Kusto**
 - b) Žakas Pikaras
 - c) Donas Volšas
 - d) Turas Hejerdalas
16. Didžiausi pasaulyje boksitų telkiniai yra
 - a) Kinijoje ir Malaizijoje
 - b) **Gvinėjoje ir Australijoje**
 - c) Brazilijoje ir Čilėje
 - d) Jamaikoje ir Indonezijoje.

17. Kuri iš tautų neturi valstybingumo, tačiau yra daugiamilijoninė?
- asirai
 - baskai
 - osetiniai
 - kurdai**
18. Kur yra šiaurės pusrutulio „šalčio poliūs“?
- Jakutske
 - „Vostok“ stotyje
 - Oimiakone**
 - Verchojanske
19. Kuris iš šių teiginių apie šalies pirmavimą Lotynų Amerikoje yra teisingas?
- Čilėje pagaminama daugiausia automobilių
 - Argentina importuoja daugiausia grūdų
 - Brazilijoje yra didžiausi vario rūdos telkiniai
 - Ekvadoras eksportuoja daugiausia bananų**
20. Kokiu prietaisu šiuolaikiniuose laivuose yra matuojamas jūros gylis?
- lazeriu
 - echolotu**
 - aneroidu
 - barografu
21. Kas yra Pušta?
- miestas Ukrainoje
 - stepė Vengrijoje**
 - giraitė Afrikos savanoje
 - aukščiausia Uralo kalnų viršukalnė
22. Kuri iš šių yra didžiausia pasaulio jūra?
- Beringo
 - Karibų
 - Viduržemio
 - Filipinų**
23. Kokia aukštųjų technologijų pramonės produkcija gaminama Lietuvoje?
- nanorobotai
 - lazeriai**
 - GPS imtuvai
 - mikroprocesoriai
24. Kaip vadinamas megalopolis Šiaurės Amerikos rytų pakrantėje?
- Bosvaš**
 - Sansan
 - Tokaido
 - Čipits
25. Kaip vadinami Prancūzijos administraciniai vienetai?
- apskritys
 - grafystės
 - departamentai**
 - kraštai
26. Kurioje geografinėje zonoje padaryta ši nuotrauka?
- dykumoje
 - savanoje**
 - stepėje
 - tundroje
27. Kokių direktyvų laikantis kuriamos teritorijos, kuriose siekiama apsaugoti natūralias augalų ir gyvūnų buveines?
- UNESCO
 - Ramsaro
 - NATURA 2000**
 - SAPARD
28. Kuris uostas čia pavaizduotas?
- Singapūras
 - Londonas
 - Roterdamas**
 - Naujasis Orleanas
29. Kuris sąsiauris čia matomas?
- Dardanelų**
 - Eresuno
 - Malakos
 - Totorių
30. Kokio tipo šis krantas?
- dalmatiškas
 - lagūninis**
 - fjordinis
 - vatinis